

A Magyar Nemzeti Bank 13/2018. (III.6.) számú ajánlása

a lakossági banki termékek és szolgáltatások értékesítéséhez kapcsolódó javadalmazási politikáról és az ezzel kapcsolatos belső eljárási szabályokról

I. Az ajánlás célja és hatálya

Az ajánlás célja a lakossági banki termékek és szolgáltatások értékesítéséhez kapcsolódó javadalmazási politika és belső eljárási szabályok alkalmazásával kapcsolatban a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése.

Az ajánlás címzettjei:

- a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) szerinti hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások,
- a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Fhtv.) szerinti hitelközvetítők,
- a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Pft.) szerinti pénzforgalmi szolgáltatók, valamint
- az egyes fizetési szolgáltatókról szóló 2013. évi CCXXXV. törvény (a továbbiakban: Fsztv.) szerinti elektronikuspénz-kibocsátó intézmények (a továbbiakban együtt: pénzügyi szolgáltatók).

Az ajánlás közzétételével kívánja elérni az MNB a negatív gyakorlatok kiküszöbölését és annak biztosítását, hogy a pénzügyi szolgáltatók lakossági termékek és szolgáltatások értékesítése során alkalmazott javadalmazási politikája és belső eljárásai összhangban álljanak a pénzügyi szolgáltatók kockázati profiljával és elősegítsék a hatékony kockázatkezelés érvényesülését. Az ajánlásban foglalt elvárások követése az MNB által felügyelt pénzügyi szolgáltatók alapvető érdekeit szolgálja. Az ajánlás közzétételének további célja, hogy a lakossági termékek és szolgáltatások értékesítését végző személyek rövid távú érdekei ne veszélyeztethessék a pénzügyi szolgáltató hosszú távú biztonságos működését.

Az Európai Bankhatóság (a továbbiakban: EBH) a lakossági banki termékek értékesítéséhez és a lakossági banki szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó javadalmazási szabályokról és gyakorlatokról 2016. szeptember 28-án iránymutatást¹ adott ki, az iránymutatás magyar nyelvű fordítását 2016. december 13-án tette közzé². Az MNB az EBH által megfogalmazott elvárásokat alapul véve jelen ajánlásban határozza meg a javadalmazási politikával és a belső eljárási szabályokkal szemben megfogalmazott elvárásait. Az MNB jelen ajánlás közzétételével biztosítja az EBH iránymutatásban foglaltaknak való megfelelést.

Az ajánlásban foglalt elvárások teljesítése során a pénzügyi szolgáltatóknak figyelembe kell vennie, hogy egyes hazai jogszabályok, így különösen a Hpt. közvetítőkre vonatkozó előírásai, valamint a pénzügyi szolgáltatást közvetítő közvetítői díjáról szóló 109/2010. (IV. 9.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 109/2010. (IV. 9.) Korm. rendelet], valamint a jelzáloghitel nyújtásával, közvetítéssel kapcsolatos eljárásra, a hiteltanácsadásra és a foglalkoztatottak szakmai ismereteire vonatkozó szabályokról szóló 462/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet egyes termékek és szolgáltatások kapcsán az ajánlásban foglaltakhoz képest további követelményeket határoznak meg, amely követelményeknek a pénzügyi szolgáltatóknak működése során meg kell felelnie.

¹ Guidelines on remuneration policies and practices related to the sale and provision of retail banking products and services (EBA/GL/2016/06):

<http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1596785/Final+report+on+Guidelines+on+remuneration+of+sales+staff+%28EBA-GL-2016-06%29.pdf>

² A lakossági banki termékek értékesítéséhez és a lakossági banki szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó javadalmazási szabályokról és gyakorlatokról (EBA/GL/2016/06):

https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1693444/Guidelines+on+sales+staff+remuneration+%28EBA-GL-2016-06%29_HU.pdf/d9d2531c-df7d-46fc-a2f9-441a6c638260

Az EBH iránymutatás hazai implementálása során az MNB figyelembe vette, hogy az EBH iránymutatásban használt kiszervezés fogalom nem azonos a Hpt.-ben használt kiszervezés fogalmával. Magyarországon a Hpt.-ben szereplő szabályok szerint a pénzügyi szolgáltatás közvetítése nem kiszervezésnek minősül, hanem azt függő vagy független közvetítő foglalkoztatásával lehet megvalósítani. A Hpt. meghatározza továbbá a pénzügyi intézmény felelősségét a közvetítők viszonylatában, ennek megfelelően a közvetítő által okozott kárért függő közvetítő esetében maga a pénzügyi intézmény, független közvetítő esetében viszont a közvetítő saját maga felel. Mindezek következtében az EBH iránymutatásban a kiszervezésre vonatkozó elvárások az MNB ajánlásban nem szerepelnek, hanem helyette a Hpt. független és függő közvetítők foglalkoztatására vonatkozó felelősségi szabályokat kell alkalmazni.

II. Értelmező rendelkezések

1. Jelen ajánlás alkalmazásában:

1.1 fogyasztó: az Fhtv.-ben meghatározott fogalom;

1.2. banki termékek és szolgáltatások:

a) hitelszerződés: az Fhtv.-ben meghatározott fogalom;

b) betét: a Hpt.-ben meghatározott fogalom;

c) fizetési számla: a Pft.-ben meghatározott fogalom;

d) pénzforgalmi szolgáltatás: a Hpt.-ben meghatározott fogalom;

e) készpénz-helyettesítő fizetési eszköz: a Hpt.-ben meghatározott fogalom;

f) egyéb fizetési eszközök: a Hpt. 3. § (1) bekezdés f) pontjában meghatározott eszközök;

g) elektronikus pénz: a Hpt.-ben meghatározott fogalom;

1.3. vezető testület: a Hpt. hatálya alá tartozó pénzügyi szolgáltató esetében az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület, egyéb pénzügyi szolgáltató esetén a pénzügyi szolgáltató azon testülete, amely jogosult a pénzügyi szolgáltató stratégiájának, célkitűzéseinek és általános irányításának a meghatározására, és amely felügyeli és nyomon követi a vezetői döntéshozatalt, és amely testületnek olyan személyek a tagjai, akik a pénzügyi szolgáltató üzleti tevékenységét ténylegesen irányítják;

1.4. érintett személy: bármely természetes személy, aki:

a) valamely pénzügyi szolgáltatóval megbízási vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, és közvetlenül ajánl vagy nyújt banki termékeket vagy szolgáltatásokat a fogyasztók részére; vagy

b) valamely pénzügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll, és az a) pontban említett személy közvetlen vagy közvetett felettese;

1.5. javadalmazás: a javadalmazás rögzített, illetve változó összegű összetevőinek bármely formája, ideértve a megbízási díjat, a jutalékot, az illetményt, a pénzbeli és a természetbeni juttatásokat, amelyeket az érintett természetes személynek vagy gazdasági társaságnak a pénzügyi szolgáltató közvetlenül nyújt, illetve amelyeket a pénzügyi szolgáltató nevében nyújtanak. A természetbeni juttatás magában foglalhat többek között szakmai előrelépést, egészségbiztosítást, kedvezményeket, gépkocsi- vagy mobiltelefon-használatot, költségtérítést, továbbképzést.

1.6. munkavégzésre irányuló jogviszony: a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényben meghatározott fogalom;

III. Általános rendelkezések

2. A pénzügyi szolgáltatótól az MNB elvárja, hogy az ajánlásban foglalt felügyeleti elvárásokat érvényesítse a vele megbízási vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló érintett személyek vonatkozásában, ideértve a pénzügyi szolgáltató munkavállalóit és azok felettseit, a pénzügyi szolgáltató által megbízott, egyéni vállalkozóként tevékenykedő függő és független közvetítőket, valamint a közvetítői tevékenységet gazdasági társaság formájában végző szervezeteket is. Az MNB elvárja továbbá, hogy amennyiben a pénzügyi szolgáltató közvetítői tevékenység végzésével gazdasági társaságot bíz meg, akkor a közvetítői szerződés megkötésére csak akkor kerüljön sor, ha a gazdasági társaság megfelelően igazolja, hogy maga is megfelel a jelen MNB ajánlásban meghatározott felügyeleti elvárásoknak a saját munkavállalói és megbízottai (alvállalkozói) részére kifizetett javadalmazás vonatkozásában.

3. A kizárólag magánszemélyek részére a mindennapi élet felszerelési tárgyainak, tartós fogyasztási cikkeinek (ide nem értve a gépjárművet) megvásárlásához nyújtott hitel- és pénzkölcsönhöz kapcsolódó közvetítői tevékenységre az ajánlás rendelkezéseit nem szükséges alkalmazni, de az MNB az ajánlásban megfogalmazott elvárások alkalmazását ezen kölcsön típusok esetében is jó gyakorlatnak tartja.

IV. Közvetítő alkalmazása

4. A Hpt. szerinti pénzügyi intézmény által megbízott független és függő közvetítő, valamint az ilyen közvetítő által az e tevékenységre igénybe vett, vele megbízási, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy által e tevékenysége során okozott kárért való felelősségvállalás megállapítása során a Hpt. 69. § (1) bekezdésében, valamint a Hpt. 72. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kell eljárni.

V. Javadalmazási politikára és az azzal kapcsolatos belső eljárási szabályokra vonatkozó iránymutatások

V.1. Kidolgozás

5. Az MNB elvárása szerint a pénzügyi szolgáltatónak olyan javadalmazási politikát és belső eljárási szabályokat kell kidolgoznia, amelyek figyelembe veszik a fogyasztók jogait és érdekeit. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szolgáltató biztosítsa különösen azt, hogy sem a pénzbeli, sem a természetbeni juttatások ne eredményezzenek olyan ösztönzőket, amelyek következtében az érintett személyek a fogyasztók kárára saját érdekeiket vagy a pénzügyi szolgáltató érdekeit helyezik előtérbe.

6. Elvárt, hogy a javadalmazási politika és belső eljárási szabályok kidolgozása során a pénzügyi szolgáltató mérlegelje, hogy azok magukban hordozzák-e a fogyasztóknak okozott kár bekövetkezésének lehetőségét, és mindent megtegyen annak érdekében, hogy csökkentse ennek kockázatát.

7. A pénzügyi szolgáltató humán erőforrásért felelős szakterületének az MNB elvárása szerint részt kell vennie a javadalmazási politika és belső eljárási szabályok kidolgozásában és alapjainak meghatározásában. Amennyiben a pénzügyi szolgáltató működtet kockázatkezeléssel és megfeleléssel

foglalkozó szakterületet, akkor ezeket szintén ajánlott hatékony módon bevonnia a javadalmazási politika és a belső eljárási szabályok kialakításába.

8. Az MNB elvárása szerint az érintett személyek teljesítményének értékelése céljából a pénzügyi szolgáltatónak a javadalmazási belső eljárási szabályokban rögzítenie kell a teljesítmény értékelésénél felhasználható szempontokat, szem előtt tartva a fogyasztók jogait és érdekeit.

9. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szolgáltató a javadalmazási politika és belső eljárási szabályok kidolgozása során a javadalmazás változó összetevője szintjének meghatározásakor mind mennyiségi, mind minőségi szempontokat mérlegeljen annak biztosítása érdekében, hogy a fogyasztók jogai és érdekei kellő mértékben figyelembe vételre kerüljenek.

10. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szolgáltató ne alakítson ki olyan javadalmazási politikát és belső eljárási szabályokat, amelyek:

a) a javadalmazást kizárólag a banki termékek és szolgáltatások ajánlására vagy nyújtására vonatkozó mennyiségi célhoz kötik, vagy

b) arra ösztönöznek, hogy valamely termék vagy termékcsoport ajánlását vagy nyújtását – például azokét, amelyek a pénzügyi szolgáltató vagy az érintett személy számára jövedelmezőbbek – a fogyasztó kárára az érintett személyek előnyben részesítsék más termékekkel vagy termékcsoportokkal szemben (ettől az elvárástól el lehet tekinteni abban az esetben, ha a közvetítő csak egy konkrét terméket közvetít).

11. Amennyiben a javadalmazási politika és a belső eljárási szabályok lehetővé teszik a változó összegű javadalmazást, elvárt, hogy a pénzügyi szolgáltató biztosítsa, hogy a javadalmazás rögzített és változó összetevőinek aránya kellően kiegyensúlyozott legyen, és figyelembe vegye a fogyasztók jogait és érdekeit. A rögzített és változó összetevők alkalmazása elsősorban a pénzügyi szolgáltatóval munkaviszonyban álló személyek esetében elvárt, a közvetítői tevékenységet egyéni vállalkozó vagy gazdasági társaság formában végző személyek részére történő javadalmazás kifizetése megállapítása során rögzített összetevő alkalmazása nem szükséges. Elvárt, hogy a javadalmazási politika és a belső eljárási szabályok tegyék lehetővé továbbá a változó összegű javadalmazás rugalmas kifizetését, előzetes és utólagos kockázati korrekciók alkalmazását, beleértve annak lehetőségét is, hogy adott esetben egyáltalán ne kerüljön sor a változó összegű javadalmazás kifizetésére. Az MNB álláspontja szerint a változó összegű javadalmazás rugalmas kifizetésére jó gyakorlat a halasztott fizetés alkalmazása, amely esetében az érintett személy a változó javadalmazás egy részéhez csak egy megfelelő időtartam elteltét követően juthat hozzá. A halasztott fizetés alkalmazása során azon pénzügyi szolgáltatónak, amelyek a 109/2010. (IV. 9.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik, a 109/2010. (IV. 9.) Korm. rendelet szerzési és fenntartási jutalék alkalmazására vonatkozó szabályait is alkalmaznia kell, de az MNB más pénzügyi szolgáltatók számára is ajánlja a közvetítői díj szerzési és fenntartási jutaléokra bontását. A változó javadalmazás rugalmas kifizetésére vonatkozó felügyeleti elvárásnak való megfelelés érdekében a pénzügyi szolgáltató a 109/2010. (IV. 9.) Korm. rendelet szabályainak a betartása mellett egyéb módszereket is alkalmazhat, ilyennek minősül többek között, ha a saját munkavállalói részére a változó javadalmazás egy részét csak egy hosszabb (legalább féléves) teljesítménymérési időszakot követően fizeti ki.

12. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szolgáltató kerülje a szükségtelenül összetett javadalmazási politikát és belső eljárási szabályokat, valamint a különböző politikák és belső eljárási szabályok nem átlátható kombinációit.

V.2. Dokumentálás, tájékoztatás, hozzáférhetőség

13. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szolgáltató dokumentálja a javadalmazási politikáját és belső eljárási szabályait. Elvárt továbbá, hogy a pénzügyi szolgáltató a dokumentációt ellenőrzés céljából annak alkalmazási ideje megszűnésétől számított legalább öt évig őrizze meg, és kérésre bocsássa az MNB rendelkezésére. A dokumentáció az MNB elvárása szerint tartalmazza legalább:

- a) a pénzügyi szolgáltató javadalmazási politikájának és belső eljárási szabályainak célkitűzéseit,
- b) a javadalmazási politika és a belső eljárási szabályok hatálya alá tartozó érintett személyek megnevezését és
- c) a javadalmazási politika gyakorlati megvalósításának módját, változó összegű javadalmazás alkalmazása esetén pedig különösen az annak megítélésének szempontjait.

14. Az MNB elvárja, hogy az érintett személyek csak azt követően ajánlhassanak banki termékeket vagy szolgáltatásokat a fogyasztóknak, ha a pénzügyi szolgáltató egyszerű és átlátható módon előzetesen tájékoztatta az érintett személyeket a rájuk vonatkozó javadalmazási politikáról és a belső eljárási szabályokról.

15. Az MNB elvárja, hogy a jelen ajánlás alapján kidolgozott javadalmazási politika és a belső eljárási szabályok egyszerűen elérhetőek legyenek a pénzügyi szolgáltató alkalmazásában álló minden érintett személy számára.

V.3. Jóváhagyás

16. Elvárt, hogy a pénzügyi szolgáltató jelen ajánlás alapján kidolgozott javadalmazási politikáját és belső eljárási szabályait a vezető testület hagyja jóvá, és viseli érte a végső felelősséget³.

17. Az MNB elvárja, hogy ha a pénzügyi szolgáltató rendelkezik javadalmazási bizottsággal, a vezető testület kérje ki a javadalmazási bizottság véleményét arról, hogy a pénzügyi szolgáltató jelen ajánlás alapján kidolgozott javadalmazási politikája és belső eljárási szabályai megfelelnek-e a jogszabályokban és a jelen ajánlásban foglaltaknak.

18. Amennyiben a pénzügyi szolgáltató működtet megfelelési szakterületet, akkor elvárt, hogy a megfelelési szakterület igazolja, hogy a jelen ajánlás alapján kidolgozott javadalmazási politika és a belső eljárási szabályok megfelelnek a jogszabályokban és a jelen ajánlásban foglaltaknak.

19. Elvárt, hogy a javadalmazási politika és a belső eljárási szabályok módosítására kizárólag a vezető testület jóváhagyásával kerülhessen sor.

V.4. Nyomon követés és felülvizsgálat

20. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szolgáltató legalább éves rendszerességgel vizsgálja felül a javadalmazási politikáját és a belső eljárási szabályait annak érdekében, hogy biztosítsa a jelen ajánlásban foglaltaknak való megfelelést. Amennyiben a pénzügyi szolgáltató megítélése szerint fennáll annak a kockázata, hogy a javadalmazási politika és a belső eljárási szabályok alkalmazása a jelen ajánlás 6. pontjában említett, a fogyasztók számára hátrányos következményekkel járhat, akkor

---

³ Hitelintézet esetében a jelen ajánlás alapján kidolgozott javadalmazási politika lehet a teljes javadalmazási politika része, vagy attól különálló dokumentum is. Amennyiben a jelen ajánlás alapján kidolgozott javadalmazási politika a teljes javadalmazási politika része, akkor annak jóváhagyása és változtatása tekintetében a Hpt. 117. § (5) bekezdésében foglaltak szerint kell eljárni. Amennyiben a jelen ajánlás alapján kidolgozott javadalmazási politika a teljes javadalmazási politikától elkülönült dokumentumban jelenik meg, akkor a jóváhagyásra és változtatásra vonatkozóan a jelen ajánlásban foglaltak szerint kell eljárni.

elvárt, hogy a felülvizsgálat keretében vizsgálja meg azt is, hogy lehetséges-e, hogy a kockázat miatt a fogyasztókat kár éri, illetve, hogy ilyen kár ténylegesen bekövetkezett-e már.

21. Ha a felülvizsgálat során kiderül, hogy a pénzügyi szolgáltató javadalmazási politikája és belső eljárási szabályai nem az eredetileg szándékolt vagy rögzített módon működnek, az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szolgáltató a jelen ajánlással összhangban módosítsa azokat.

22. Elvárt, hogy a pénzügyi szolgáltató hatékony ellenőrzési eljárásokat alkalmazzon a javadalmazási politikája és a belső eljárási szabályai betartásának ellenőrzésére, a jogszabályoktól, belső eljárási szabályaitól, valamint a jelen ajánlásban foglaltaktól való esetleges eltérések beazonosítására és korrekciójára.

VI. Záró rendelkezések

23. Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.

24. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.

25. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy a vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.

26. Az MNB a jelen ajánlás alkalmazását 2019. január 1-től várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

Dr. Matolcsy György sk.
a Magyar Nemzeti Bank elnöke